

TURUN KAUPUNKI
YMPÄRISTÖNSUOJELUTOIMISTO

**EHDOTETTujen LUONNONSUOJELUALUEIDEN
ELOLLISEN LUONNON PERUSSELVITYKSET**

OSA VIII

**KUUSISTONLAHTI, RAUVOLANLAHTI
JA FRISKALANLAHTI**

KUUSISTONLAHDEN, RAUVOLANLAHDEN JA FRISKALANLAHDEN
EHDOTETUN LUONNONSUOJELUALUEEN ELOLLISEN LUONNON
PERUSSELVITYS

Sisältö

Esipuhe	2
KUUSISTONLAHTI	
1. Yleiskuvaus	3
2. Linnusto	3
3. Alueen suojeluarvo ja soveltuvuus luonnonsuojelualueeksi	6
RAUVOLANLAHTI	
1. Yleiskuvaus	7
2. Linnusto	7
3. Alueen suojeluarvo ja soveltuvuus luonnonsuojelualueeksi	9
FRISKALANLAHTI	
1. Yleiskuvaus	10
2. Linnusto	10
3. Alueen suojeluarvo ja soveltuvuus luonnonsuojelualueeksi	13

ESIPUHE

Tässä osaraportissa on käsitelty Kuusistonlahden, Rauvolanlahden ja Friskalanlahden linnustoa. Raportti on osa laajempaa Turun ympäristönsuojelutoimiston kesällä 1985 suorittamaa työtä, jonka tarkoituksena on ollut selvittää eräiden uusiksi luonnonsuojelualueiksi ehdotettujen alueiden suojeluarvo. Selvitystyön taustaa ja menetelmiä on käsitelty laajemmin omassa raportissaan (Osa I Perusselvitysten menetelmät ja tulosten tiivistelmä). Osaraportissa esiteltyjen lintulahtien sijainti käy ilmi oheisesta liitekartasta 1.

Luonnonsuojelutyöntekijä Jarmo Laine kartoitti kesällä 1985 raportissa esiteltyjen lahtien linnuston.

KUUSISTONLAHTI

1. Yleiskuvaus

Alue sijaitsee Kaarinan kunnassa Kuusiston saaren itäpäässä. Turun kaupunki omistaa maata n. 400 m:n levyisen kaistaleen Kuusiston kartanosta puoliväliin Kuusistonlahtea. Alueen niitty-, ruovikko- ja vesiosuutta on ehdotettu luonnonsuojelualueeksi. Sen pinta-ala on 20,0 ha.

Ehdotetusta alueesta noin kolmannes on kosteata korkeaa heinää kasvavaa niittyä. Niityllä esiintyy paikoitellen pieniä ryhmiä tai yksittäisiä nuoria koivuja. Ojien varsilla kasvaa muutama pajupensas. Niityn luoteisnurkkauksessa on sijainnut rakennus, josta on jäljellä vain perustus. Rakennuksen perustusta ympäröi pensaikko, mm. seljaa ja viinimarjaa. Niityn itäosasta löytyy n. 300 m²:n laajuinen kosteapohjainen haapaa ja koivua kasvava metsikkö.

Toisen kolmanneksen alueesta muodostaa tiheä ruovikko, joka rajoittuu hyvin jyrkästi niittyyn. Lahden puolella ruovikko työntyy ulospäin kapeana kannaksena muodostaen matalan ja suojaisen halkaisijaltaan noin 50 m:n suuruisen laguunin.

Viimeinen kolmannes alueesta on vettä, missä kasvaa paikoitellen irrallisia järviruokosaarekkeita.

Alueen linnusto on monipuolinen; sekä pari- että lajimäärät ovat suuret. Erityisesti vesialueen saarekkeet ja suojainen laguuni tarjoavat vesilinnuille, lokeille ja kahlaajille hyviä pesimäpaikkoja. Laskennassa tavattiin 3 kahlaajalajia (punajalkaviklo, rantasipi ja taivaanvuohi), 5 lajia vesilintuja, kalatiira sekä naurulokkiyhdyksunta. Ruovikossa asustaa tiheä ruoko- ja rytikertuskanta. Niityn linnusto on lajistoltaan Varsinais-Suomen oloissa tavanomainen.

2. Linnusto

Linnuston laskenta suoritettiin yhdellä käyntikerralla 29.5.1985. Luettelo havaituista linnuista on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1

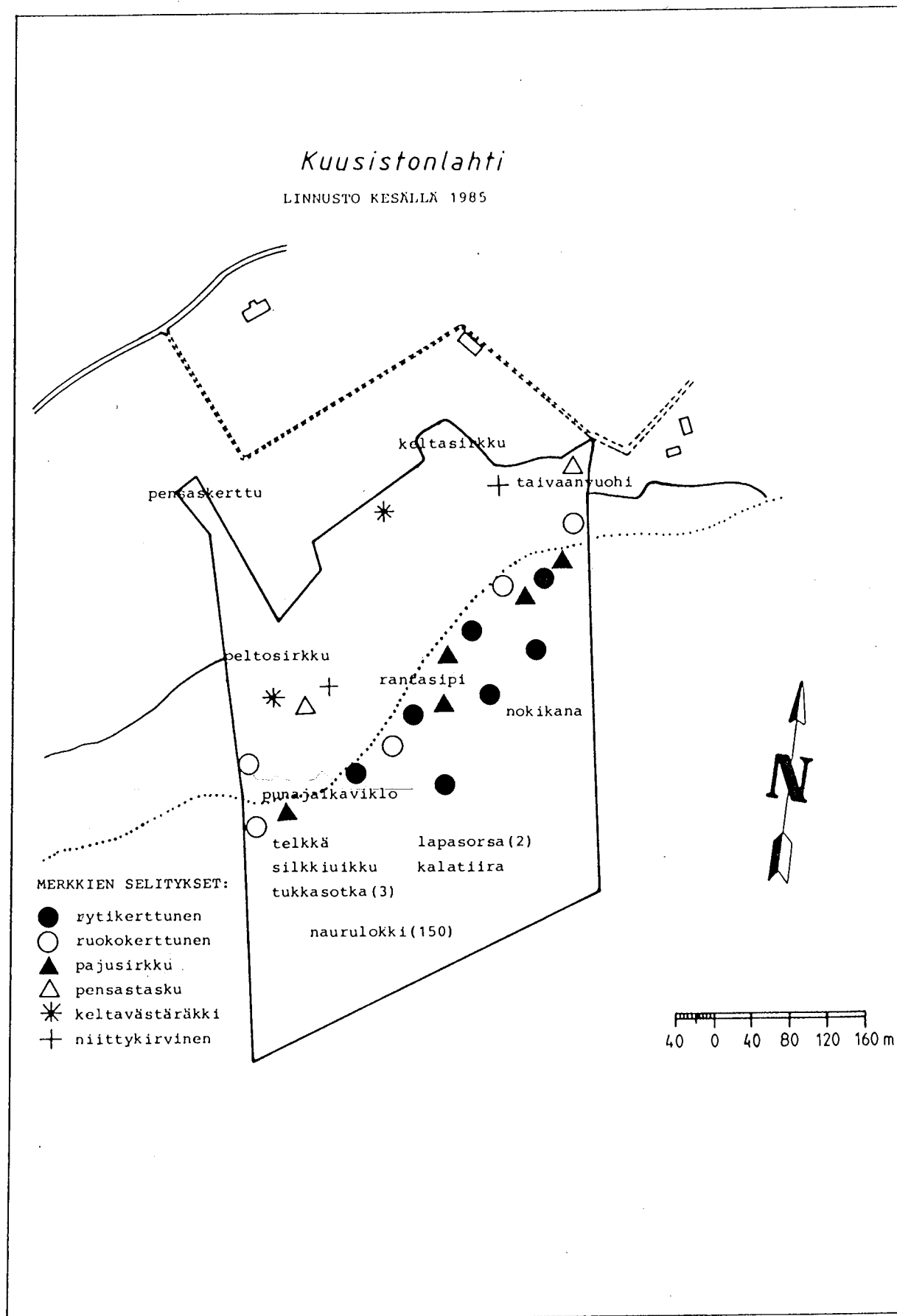
Luettelo 29.5.1985 Kuusistonlahden tutkimusalueelta havaituista linnuista:

	havaitut	arvioitu parim.
silkkiuikku	1	?
lapasorsa	2 koir.	?
tukkasotka	3 koirasta	?
telkkä	1 koiras	-
nokikana	1	?
taivaanvuohi	1	1
rantasipi	1	?
punajalkaviklo	1	?
naurulokki	150	80
kalatiira	1	-
niittykirvinen	2 varoittlevaa	2
keltavästäräkki	1 pari + 1 var.	2
pensastasku	2 paria	2
pensaskerttu	1 laulava	1
rytikerttunen	7 laulavaa	7
ruokokerttunen	5 laulavaa	5
keltasirkku	1 laulava	1
peltosirkku	1 laulava	1
pajusirkku	5 laulavaa	5

Niityn lajistosta saatiin hyvä kuva, mutta vesialueen lintujen lukumäärät ovat ainoastaan suuntaa antavia. Rannalta tapahtuva vesilintujen laskenta antaa tulokseksi vain satunnaisotoksen lahden vesilintukannasta. Kaikki nähdyt vesilinnut olivat koiraita, jotka naaraiden hautoessa liikkuvat yksittäin tai pienissä parvissa satunnaisesti ympäri pesimälahtea. Ruovikon kerttusten ja pajusirkkujen runsaus oli yllättävän korkea. Näiden lajien parimäärä lienee likimain yhtä suuri kuin havaittujen laulavien yksilöiden lukumäärä.

Niityn linnusto on melko monilajinen, josta kertoo mm. pensastaskun (2 paria) ja peltosirkun (1 laulava) esiintyminen alueella. Taivaanvuohi pesinee niittyalueen kosteassa itäpäässä.

Ruovikossa havaittujen ruoko- ja rytikerttusten tiheys oli suuri. Yhteensä kerttusia laskettiin 12 paria noin 6 hehtaarin ruovikkoalueelta. Myös pajusirkkuja tavattiin runsaasti.

Kuva 1
Kuusistonlahden pesimälinnusto kesällä 1985

Vesialueella havaituista linnuista voitiin todeta vain naurulokkiyhdyksunnan pesivän varmuudella las-kenta-alueella, mutta todennäköisesti myös muista havaituista vesialueen linnuista suuri osa pesii täällä, sillä naurulokkiyhdyksunta houkuttelee monia vesilintuja ja kahlaajia tarjoamalla näille suojaisan pesimäympäristön.

Luonnonsuojelualueeksi esitettävä osa Kuusistonlahdesta on lintujen pesimäalueena arvokas. Alue pitää sisällään runsaasti suojaisia lahdekkeita ja irralliset ruokosaarekkeet kasvattavat vesilintujen pesintään soveltuvan rantaviivan pituuden moninkertaiseksi. Niityn ja ruovikon linnusto on myös keskinkertaista runsaampi.

3. Alueen suojeluarvo ja soveltuvuus luonnonsuojelualueeksi

Kuusiston Fiskarinsuntin pohjoisreunassa sijaitseva Turun kaupungin omistama maa- ja vesialue on linnustoltaan runsas ja monipuolinen. Ruovikon muodostamat saarekkeet ja suojainen laguuni tarjoavat erityisesti vesilinnuille ja kahlaajille hyviä pesimäpaikkoja.

Koko Kuusistonlahti (Fiskarin suntti - Torpansuntti) kuuluu valtakunnalliseen lintuvesiensuojeluohjelmaan ja luokitellaan näin ollen erityisen arvokkaaksi alueeksi. Turun kaupungin omistama lohko kuuluu lahden linnustollisesti parhaaseen alueeseen ja luonnonsuojelulain mukaiseen rauhoittamiseen on vahvat perusteet.

Kaupungin alueeseen rajoittuvat linnustollisesti arvokkaat alueet tulisi myös pyrkiä muodostamaan luonnonsuojelualueeksi.

RAUVOLANLAHTI

1. Yleiskuvaus

Suojeltavaksi ehdotettava niittyalue (liite 1) sijoittuu Rauvolanlahden pohjukkaan ja rajoittuu eteläsivultaan Kaarinan kuntaan ja länsisivultaan merenlahteen. Alue on kooltaan 6,9 ha ja se kattaa suurimman osan Turun kaupungin puoleisesta Rauvolanlahtea ympäröivästä niitystä.

Alue koostuu useasta erityyppisestä kasvillisuusvyöhykkeestä:

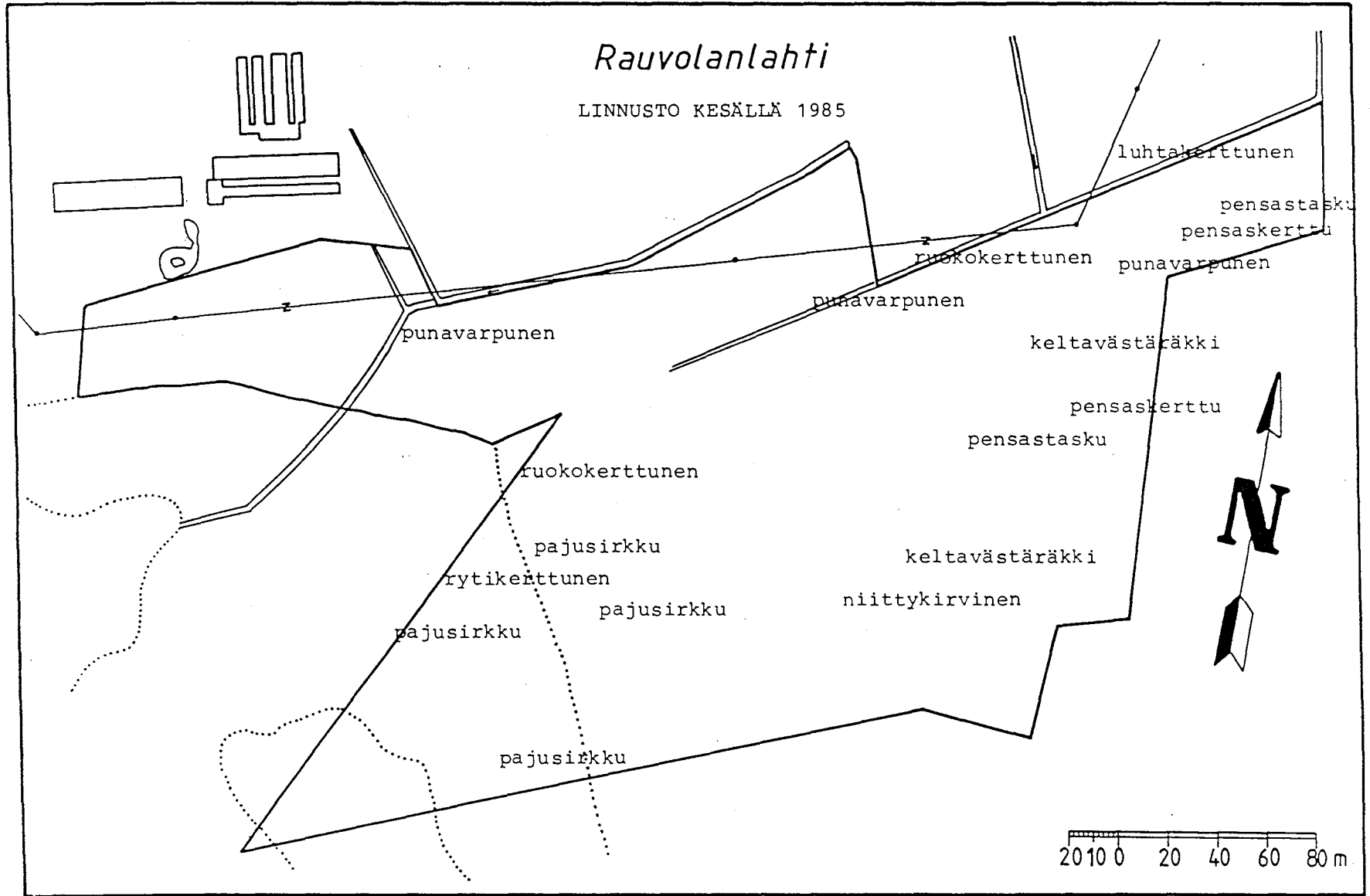
- koko alueen itäosaa kattaa tiheä mesiangervikko
- länsireunan muodostaa ruovikko
- edellisten väliin jää kosteapohjainen korkea heinää kasvava niitty
- lahteen laskevia oja ympäröivät hetteikköiset osmankäämikasvustot
- ojanvarsien kuivempia osia reunustavat koivurivistöt ja mesiangervikkoa yksittäiset koivut sekä paju- ja seljapensaikat.

2. Linnusto

Linnusto laskettiin yhdellä käynnillä 18.6.1985. Tällöin tavattiin lintuja seuraavan taulukon mukaisesti:

	havaittu	arvioidut parim.
ruokokerttunen	2 laulavaa	2
rytikerttunen	1 laulava	1
luhtakerttunen	1 laulava	1
pensaskerttu	2 laulavaa	2
pensastasku	2 paria	2
niittykirvinen	1 varoiteleva	1
keltävästäräkki	2 varoitelevaa	2
punavarpuinen	3 laulavaa	3
pajusirkku	2 pesää + 2 laul.	2

Kuva 2
Rauvolanlahden pesimälinnusto kesällä 1985

Pääpiirteittäin linnusto koostuu tunnusomaisista niityn ja ruovikon lajeista; niittykirvinen, pensastasku, kerttuset ja pajusirkku ovat alueella yleisiä. Näiden lisäksi havaittiin mesiangervikossa ja niitä ympäröivissä pensaikoissa punavarpusia ja pensaskerttuja sekä melko harvinainen rehevässä puutarhoissa ja pensastoissa viihtyvä luhtakerttunen.

Useina vuosina alueen osmankäämiviidakoissa on pesinyt luhtakana ja liejukana, jotka kummatkin ovat eteläisiä lajeja ja Suomessa harvalukuisia. Muualla Turussa ei näitä lajeja tavata säännöllisesti.

Muuttoaikoina Rauvolanlahti ja sitä ympäröivät niityt ovat tärkeitä ruokailu- ja levähdyspaikkoja linnuille.

3. Alueen suojeluarvo ja soveltuvuus luonnonsuojelualueeksi

Rauvolanlahti ja sitä ympäröivät niityt sisältyvät valtakunnalliseen lintuvesien suojeluohjelmaan. Turun kaupungin omistama suojeltavaksi ehdotettava niitylohko kuuluu kokonaisuudessaan em. suojeluohjelmaan ja luokitellaan linnustollisesti erityisen arvokkaaksi alueeksi.

Niittyalueen pesimälinnustoon kuuluu eräitä melko harvinaisia lintulajeja (mm. luhta- ja liejukana sekä luhtakerttunen). Myös muuttolinnuille niitty on tärkeä levähdys- ja ruokailupaikka. Alue soveltuu erinomaisesti luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettavaksi.

FRISKALANLAHTI

1. Yleiskuvaus

Alue sijaitsee Hirvensalon kaakkoisnurkkauksessa Friskalanlahden pohjoisrannalla (liite 1). Pinta-alaltaan 2,1 ha:n suuruinen alue on vain pieni osa koko lahtea reunustavasta niitty- ja ruovikkovyöhykkeestä.

Noin puolet alueesta on kosteahkoa rantaniittyä ja puolet ruovikkoa. Niitty on pääosin korkeata heinikkoa. Paikoitellen niityllä kasvaa nuoria koivuja sekä yksittäisiä katajia. Ruovikko on hyvin tiheää ja se rajoittuu jyrkästi niittyyn. Rannan puolelle ruovikko muodostaa suojaisia ja matalia lahdetteita, ja ulompänä lahdella kasvaa tiheitä irrallisia ruokosarekkeita.

Niittyalueen linnusto voidaan luonnehtia toteamalla, että laji- ja parimäärät ovat tyypillisiä tämän kaltaiselle luonnontilaiselle niitylle ja ruovikolle. Linnuston tyyppilajeja ovat pensastasku, keltavästäräkki, ruokokerttunen ja pajusirkku. Vesialueelta ei laskentaa tässä yhteydessä suoritettu. Aiempien vuosien laskentatulosten perusteella tiedetään, että Friskalanlahden vesilinnusto on erittäin runsas ja monipuolinen.

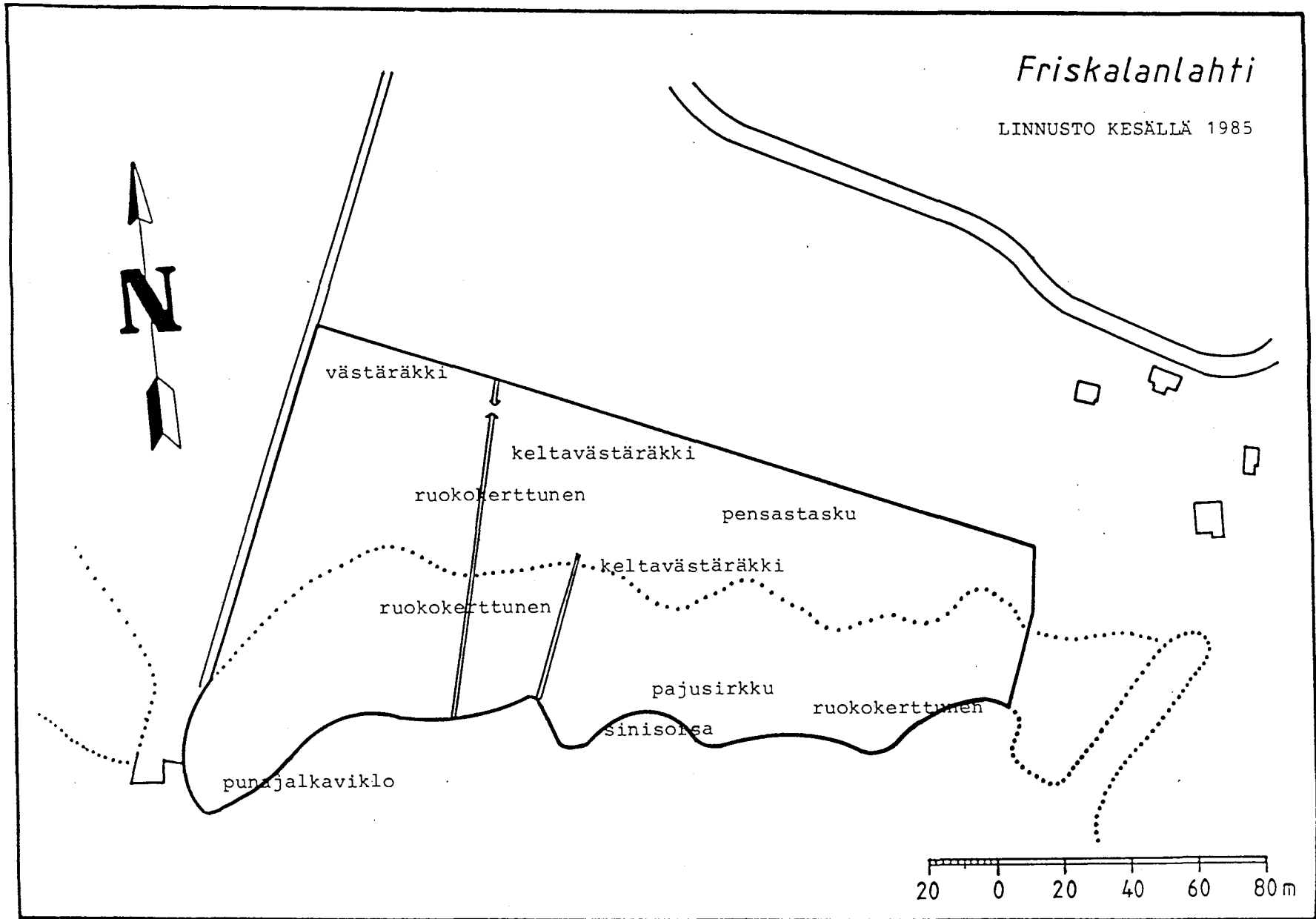
2. Linnusto

Linnusto arvioitiin kesällä 1985. Laskenta suoritettiin vain yhdellä käyntikerralla (19.6.). Tällöin tavattiin kuvassa 3 esitetyllä alueella lintuja seuraavasti:

	havainto	arvioidut parimäärät
västäräkki	1 varoittaleva	1
keltavästäräkki	2 varoittalevaa	2
pensastasku	1 pari	1
ruokokerttunen	3 laulavaa	3
pajusirkku	1 laulava	1
sinisorsa	1 koiras	0-1
punajalkaviklo	1	0-1

Friskalanlahti

LINNUSTO KESÄLLÄ 1985

Kuva 3
Friskalanlahden pesimälinnusto kesällä 1985

Kuusistonlahden, Rauvolanlahden ja Friskalanlahden alueiden sijainti

Liitekartta I
1:100 000

